

Toezicht en handhaving door de provincies als waterbeheerder

Hoorzitting Minaraad

9 mei 2019

Toezicht en handhaving door de provincies als waterbeheerder

- I. HANDHAVING DOOR DE PROVINCIES ALS WATERBEHEERDER
- II. SAMENWERKING MET ANDERE HANDHAVINGSPARTNERS
- III. HANDHAVING – AANDACHTSPUNTEN EN VERWACHTINGEN

I. HANDHAVING DOOR DE PROVINCIES ALS WATERBEHEERDER

BEVOEGDHEDEN PROVINCIALE TOEZICHTHOUDERS:

→ Milieumisdrijven artikel 33, § 1 Milieuhandhavingsbesluit:

➤ Artikel 1.3.2.2. Decreet Integraal Waterbeleid:

- **Bemesting 5 m zone** (10m VEN of helling)
- **Nieuwe bovengrondse constructies 5 m zone**
- **Pesticiden 1 m zone**
- **Grondbewerkingen 1 m zone**
- **Weigeren recht op doorgang**

I. HANDHAVING DOOR DE PROVINCIES ALS WATERBEHEERDER

BEVOEGDHEDEN PROVINCIALE TOEZICHTHOUDERS:

➤ Art. 12, § 1 Materialendecreet:

Achterlaten of illegale opslag van afvalstoffen in/langs de waterloop

➤ Art. 3.2.1 Decreet Integraal Waterbeleid:

Verontreiniging door (niet vergunde) lozing

- Lozen voorwerpen of stoffen, verontreinigde of verontreinigende vloeistoffen of gassen in/langs onbevaarbare waterlopen 2de categorie (en 3^e)
- NIET: lozing afvalwater onder de omgevingsvergunning of normale lozing huishoudelijk afvalwater

I. HANDHAVING DOOR DE PROVINCIES ALS WATERBEHEERDER

Milieuhandhaving– verschillende aanpak/invulling per provincie

- **Provincie Limburg:**
 - Tot op heden geen provinciale toezichthouders, maar 5 personen hebben de opleiding bijna afgerond
- **Provincie Vlaams-Brabant:**
 - Tot op heden geen provinciale toezichthouders, maar 2 personen hebben de opleiding bijna afgerond
- **Provincie Oost-Vlaanderen:**
 - 1 provinciale toezichthouder (bijgestaan door controleurs en sectoringenieurs)
- **Provincie West-Vlaanderen:**
 - Tot op heden 2 provinciale toezichthouders
 - 2 personen hebben de opleiding bijna afgerond
- **Provincie Antwerpen:**
 - Momenteel 8 provinciale toezichthouders
 - 4 personen hebben de opleiding bijna afgerond

I. HANDHAVING DOOR DE PROVINCIES ALS WATERBEHEERDER

- Verschil in handhavingsmethodiek tussen de vijf provincies
- **Maar: Zelfde focus provincies:** - 5 meter erfdienstbaarheidszone
- inbreuken 1 meter zone / talud
- Milieuhandhaving = vrij recente bevoegdheid
 - Nood aan verder overleg over uniform handhavingsbeleid en inzet van middelen
 - nood aan kennisopbouw –en uitwisseling
- Samenwerking en afstemming tussen betrokken handhavingspartners is noodzakelijk
- Voordeel handhaving door provincies → gemeentegrensoverschrijdende werking

II. SAMENWERKING MET ANDERE HANDHAVINGSPARTNERS

PROVINCIES WENSEN NAUWE SAMENWERKING MET BETROKKEN HANDHAVINGSPARTNERS:

- Stedenbouwkundige overtredingen (ophogingen, constructies 5 m zone,...) - **gewestelijke / lokale inspecteurs en verbalisanten RO**
- Overtredingen in natuur-/habitatrichtlijngebieden: **Natuurinspectie (ANB)**
- Overtredingen aangaande waterkwaliteit: **VMM**
- Overtredingen mbt bemesting en 1 m teeltvrije zone : **VLM**
- Overtredingen mbt afvalstoffen: **OVAM en lokale toezichthouders**
- Overtredingen bedrijven met omgevingsvergunning klasse 1, 2 of 3:
Omgevingsinspectie Milieu en lokale milieutoezichthouders

II. SAMENWERKING MET ANDERE HANDHAVINGSPARTNERS

OVERLEGPLATFORM HANDHAVING

- Jaarlijks overleg gecoördineerd door **gouverneur provincie Antwerpen**
- in 2015 gestart als een themavergadering van het overlegplatform Vlaamse buitendiensten
- Aanwezig partners:

Parket, federale politie, Departement LNE Afdeling Handhaving, VLM, VMM, OVAM, De Vlaamse Waterweg, wooninspectie, natuurinspectie, FAVV, inspectie dierenwelzijn, Departement Landbouw en Visserij, provincie Antwerpen ...
- Ontstaan idee **informatiedeling GIS-data tussen handhavingspartners:**
 - oprichting 'VHRM stuurgroep Pilootproject GIS' in 2018 :
 - 'controleviewer' ontwikkeld die momenteel getest wordt door deelnemers pilootproject

III. HANDHAVING - AANDACHTSPUNTEN EN VERWACHTINGEN

Handhavingsprioriteiten provincies die niet onder de eigen toezichtbevoegdheden vallen:

- **HANDHAVING OPHOGINGEN IN OVERSTROMINGSGEVOELIG GEBIED / VALLEIGEBIEDEN**

→ valt niet onder de bevoegdheden van de provinciale toezichthouders

→ Aanmerkelijke reliëfwijzigingen (art. 4.2.1. 4° VCRO)

→ **Afhankelijk van samenwerking met / effectieve handhaving door gewestelijke / lokale inspecteurs en verbalisanten RO / politie**

→ risico op niet-handhaving / gedoogsituaties

III. HANDHAVING - AANDACHTSPUNTEN EN VERWACHTINGEN

Handhavingsprioriteiten provincies die niet onder de eigen toezichtbevoegdheden vallen:

- **HANDHAVING VOORWAARDEN WATERTOETS OPGELEGD IN HET KADER VAN DE VERGUNNING**
voorwaarden inzake infiltratie, buffering,
 - **HANDHAVING VOORWAARDEN MACHTIGINGSADVIES GEÏNTEGREERD IN DE VERGUNNING**
voorwaarden mbt overwelvingen, aansluiting lozingspunten, verlegging of herprofilering waterloop, taludversteving, ...
- valt niet onder de bevoegdheden van de provinciale toezichthouders
- **Afhankelijk van samenwerking met / effectieve handhaving door inspecteurs en verbalisanten RO / politie**
- risico op niet-handhaving / gedoogsituaties

III. HANDHAVING - AANDACHTSPUNTEN EN VERWACHTINGEN

- **VERONTREINIGING WATERLOOP DOOR AFSPOELING ERFSAPPEN**

Afspoeling van erfsappen in de waterloop, zoals silosappen, mestresten, melkresten, organisch biologisch afval of zelfs gewasbeschermingsmiddelen en brandstoffen

→ **Belangrijke impact op de waterkwaliteit** door hoge concentraties aan nutriënten of andere verontreinigende stoffen

Vaak is een slecht onderhoud / 'management' oorzaak van de problematiek

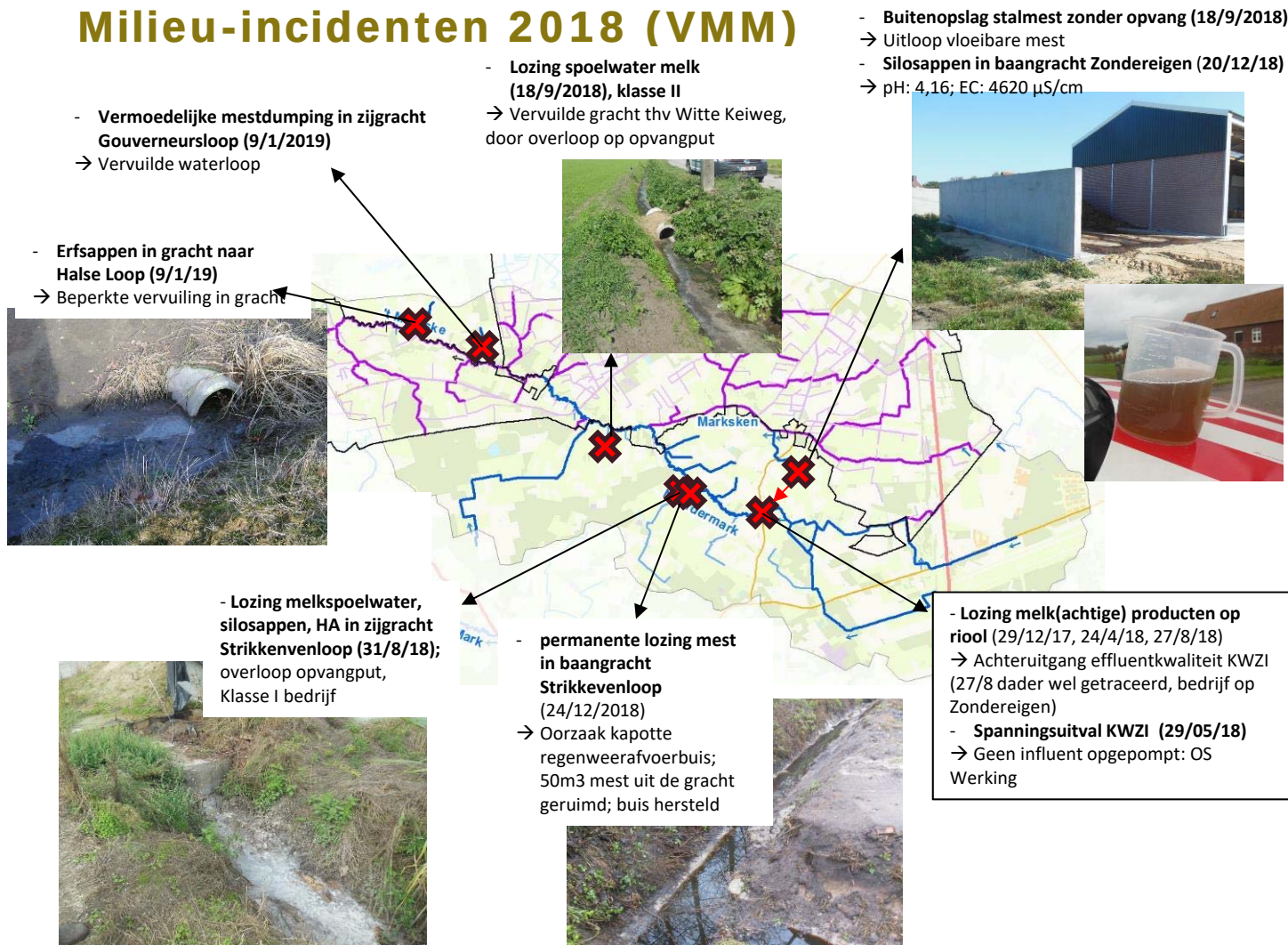
→ Niet enkel handhaving,
maar ook sensibilisatie
vereist om gewijzigde
bedrijfsvoering te bereiken

‘Uit het leven gegrepen’

Slide uit presentatie VMM stroomgebied Mark (6/05/2019)

Milieu-incidenten 2018 (VMM)

III. HANDHAVING - AANDACHTSPUNTEN EN VERWACHTINGEN

- **HANDHAVING CONSTRUCTIES LANGS DE WATERLOOP**

Constructies en bepaalde omheiningen of beplantingen binnen de vijf meter zone verhinderen recht van doorgang en bijgevolg de toegang voor het noodzakelijk onderhoud of andere werken aan de waterloop

→ Artikel 1.3.2.2, § 1, 4° Decreet Integraal Waterbeleid:

verbod op nieuwe bovengrondse constructies binnen vijf meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van een oppervlaktewaterlichaam

III. HANDHAVING - AANDACHTSPUNTEN EN VERWACHTINGEN

• HANDHAVING CONSTRUCTIES LANGS DE WATERLOOP

→ Valt onder handhavingsbevoegdheden provinciale toezichthouders, maar:

Effectieve handhaving is vaak moeilijk te bereiken:

- Historisch passief → Problematiek verjaring
- Herstel in oorspronkelijke toestand soms moeilijk af te dwingen

Voorbeeld:

verhardingen, beplantingen en afsluitingen die het recht van doorgang verhinderen

→ machinaal onderhoud onmogelijk

- Geen gevolg gegeven aan aanmaning
 - Opmaak PV
 - Parket zal niet strafrechtelijk vervolgen
 - Doorverwezen voor bestuurlijke beboeting
- Nog steeds geen herstel van de schade!
- Opleggen bestuurlijke maatregel ?
Proportionaliteit?

III. HANDHAVING - AANDACHTSPUNTEN EN VERWACHTINGEN

- **HANDHAVING WET ONBEVAARBARE WATERLOPEN:**

→ Overtredingen op de wet vallen tot op heden niet onder de bevoegdheden van de provinciale toezichthouders

→ Verzameldecreet Omgeving, natuur en landbouw van 26 april 2019 zal wijzigingen doorvoeren in o.a. wet onbevaarbare waterlopen en zal

de wet en haar uitvoeringsbesluiten onder het toepassingsgebied van het milieuhandhavingsdecreet brengen

→ Inwerkingtreding wijzigingen na publicatie verzameldecreet in Belgisch staatsblad

III. HANDHAVING - AANDACHTSPUNTEN EN VERWACHTINGEN

HANDHAVING WET ONBEVAARBARE WATERLOPEN:

TOEKOMSTIGE AANDACHTSPUNTEN:

- Na inwerkingtreding verzameldecreet ook nog **uitvoeringsbesluit vereist om bevoegdheden toezichthouders** in milieuhandhavingsbesluit **uit te breiden**
- **Polders en wateringen** worden **niet opgenomen als toezichthouders** in het milieuhandhavingsdecreet en zullen de wet onbevaarbare waterlopen bijgevolg niet kunnen handhaven
- **Uitvoeringsbesluit captatie uit onbevaarbare waterlopen en publieke grachten:**
 - ten vroegste zomer 2020
 - belangrijke toevoeging handhavingsbevoegdheden waterbeheerders

Enkele praktijkvoorbeelden - 2

Bemesting en pesticiden 5 en 1 m zone en niet gemachtigde overwelfing

Enkele praktijkvoorbeelden - 3

Verontreiniging door olielozing

Enkele praktijkvoorbeelden - 4

Nieuwe bovengrondse constructies 5 m zone

Enkele praktijkvoorbeelden - 5

Nieuwe bovengrondse constructies 5 m zone

The background consists of several overlapping geometric shapes in shades of orange and red. A large, light orange shape covers the top and right portions of the image. A darker red shape is on the left, and a medium orange shape is on the right. A dark red shape is at the bottom center, partially overlapping the others.

Didier Soens
Directeur dienst Integraal Waterbeleid
DEPARTEMENT LEEFMILIEU
PROVINCIE ANTWERPEN